

התשובה בימי השובבי"ם - חלק ג

א. שער רוח הקודש - דף יז עמוד א

5 ענין השובבי"ם הנודעים. ר"ל שיש מנהג קדום בכל ישראל. להתענות מ' יום רצופי. שיש מן יום הראשון של פ' שמות עד פ' תרומה. וקצת מן תצוה.... ונתנו סימן בהם שובו בנים שובבים ר"ת 'שמות' 'וארא' 'בא' 'בשלח' 'יתרו' 'משפטים'. והנה עיקר התענית בהם במ' ימים אלו לא נתקנו אלא על עון הקרי. וימים אלו מסוגלים להתענות בהם על הקרי יותר מכל ימות השנה. וטעם הדבר יתבאר לך ממה שביארנו בענין גלות מצרים בחומר ובלבנים מה ענינו. ושם נתבאר כי אותם שנשתעבדו בגלות מצרים. היו אותם הניצוצות של הנשמות שיצאו מאדה"ר באותם ק"ל שנה. שפירש מן אשתו. והיה מוליד שדין ורוחין ע"י טפות קרי. וכל אלו נתקנו בגלות מצרים ההוא. ולכן בזמן הפרשיות אלו יש בהם סגולה לקבל תשובת האדם המתענה בהם על עון הקרי. ולכן הם מתחילים מן פ' שמות. מפני שאז בפרשה ההיא היה התחלת השעבוד. ומסתיימים בפ' משפטים. לטעם שנתבאר שם. ג"כ בענין סמיכות כי תקנה עבד עברי אל מתן תורה. כי אז נגמרו אותם הניצוצות להתקן. בענין כי תקנה עבד עברי... גם דע כי עיקר אלו התעניות נתקנו בימים אלו. לכפר על עון שכבת זרע לבטלה.... וז"ס פסוק שובו בנים שובבים (ירמיה ג') פ' כי אותם הבנים שמסר אל הקליפות בהשחתת הזרע. ועי"כ נתלבשו תוך הקליפות ונעשו שובבים. לכן עתה שובו בתשובה. והסירו אותם הבנים השובבים מתוך הקליפות והשיבו אל הקדושה כבראשונה. גם צריך שיתענה פ"ד ימים רצופים כנגד שם של מ"ב. שהוא סוד הזווג. והטפה העליונה. שהם מ"ב זווגים והם פ"ד. כי כל זווג כולל שנים.... וטוב הוא שיתענה מ' יום הנז' של כל ימי השובבים ואח"כ יתענה עוד מ"ד יום אחרים להשלים הפ"ד יום הנז'. גם טוב הוא שיתן פרוטה אחת לצדקה קודם התפלה בכל יום מימי תעניותיו. ויכוין לתקן מה שגרע וחסר מן הצדיק העליון אל המלכות....

ב. אבן עזרא לשמות פרק יד פסוק יג

20 יש לתמוה, איך יירא מחנה גדול של שש מאות אלף איש מהרודפים אחריהם, ולמה לא ילחמו על נפשם ועל בניהם? התשובה, כי המצרים היו אדונים לישראל, וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים ונפשו שפלה, ואיך יוכל עתה להלחם עם אדוניו, והיו ישראל נרפים ואינם מלומדים למלחמה. הלא תראה כי עמלק בא בעם מועט, לולי תפלת משה היה חולש את ישראל. והשם לבדו שהוא עושה גדולות (איוב ה, ט) ולו נתכנו עלילות (ש"א ב, ג) סבב שמתו כל העם היוצא ממצרים הזכרים, כי אין בהם כח להלחם בכנענים, עד שקם דור אחר דור המדבר, שלא ראו גלות והיתה להם נפש גבוהה....

ג. הרב קוק, עולת ראיה, חלק ב' עמוד רמה'

25 ההבדל בין העבד לבן החורין, איננו רק הבדל מעמדי - מה שבמקרה זה הוא משועבד לאחר, וזה הוא בלתי משועבד. אנו יכולים למצוא עבד משכיל שהוא מלא חירות, ולהיפך - בן חורין שרוחו הוא רוח של עבד.

ד. נתן שרנסקי, דברי סיכום לאחר מתן גזר דינו

30 "אתה אדוני השופט חושב שהנך חופשי! אתה חושב כך כיוון שלאחר שייגמר המשפט תלך לביתך ואילו אני אהיה המשועבד, כיוון שאלך לכלא לזמן רב. אך דע לך שמבין שנינו, אני הוא בן החורין האמיתי! אמנם גופי יהיה משועבד, אבל רוחי, היא תישאר חופשית, כיוון שארגיש שלא נכנעתי לגזרותיכם ונשארת נאמן לאמונתי. אך לך השופט קבעו מראש מה לומר! גופך אמנם משוחרר, אבל אינך חופשי להכריע לפי אמונתך. רוחך משועבדת וזה חמור פי כמה!